

ทัศนคติของพระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร
ต่อการเสนอข่าวสารทางพระพุทธศาสนาของสื่อมวลชน

นายสุทัศน์ โจทย์กระโทก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-730-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE ATTITUDES OF THE BANGKOK MONKS
TOWARD MEDIA'S BUDDHIST NEWS PRESENTATION**

Mr. Sutat Chotkrathoke

A Thesis submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Journalism

Graduate School

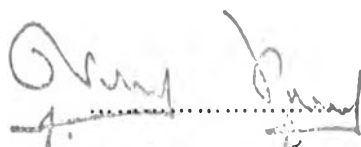
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

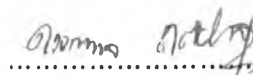
ISBN 974-635-730-1

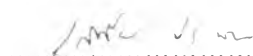
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ทศนคติของพระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ต่อการเสนอข่าวสารทางพระ
พุทธศาสนาของสื่อมวลชน
โดย นายสุทัศน์ โจทย์กระโทก
ภาควิชา วารสารสนเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร เชยประทับ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร เชยประทับ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นันทริกา คุ่มไพโรจน์)

สุทัศน์ โงทัยกระโทก : ทัศนคติของพระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ต่อการเสนอข่าวสารทางพระพุทธศาสนาของสื่อมวลชน (THE ATTITUDES OF THE BANGKOK MONKS TOWARD MEDIA'S BUDDHIST NEWS PRESENTATION) อาจารย์ที่ปรึกษา. รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร เชษประทีป. 163 หน้า. ISBN 974-635-030-1.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของพระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับบทบาทอิทธิพลและความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารทั่วไปและข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนา โดยการเปรียบเทียบทัศนคติ ระหว่างพระสงฆ์ที่เปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน และระหว่างพระสงฆ์ที่มีอายุพรรษา การศึกษาทางโลก การศึกษาสาขานักธรรมและการศึกษาสาขาบาลีแตกต่างกัน ใช้การสุ่มตัวอย่างพระสงฆ์ในกรุงเทพมหานครจำนวน 250 รูป เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและสถิติ ONE-WAY ANOVA ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

ผลการวิจัยพบว่า

1. พระสงฆ์ที่มีการศึกษาสาขาบาลีต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. พระสงฆ์ที่มีอายุ และการศึกษาสาขาบาลีต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. พระสงฆ์ที่มีการศึกษาสาขาบาลีต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. พระสงฆ์ที่เปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาท อิทธิพลและความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารทั่วไปและข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้ พระสงฆ์ส่วนใหญ่ยังเห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทมากในการเสนอข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนา แต่มีอิทธิพลและความรับผิดชอบต่อปานกลางในการเสนอข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนา

ภาควิชาวารสารอน. พศ.....
สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์.....
ปีการศึกษา2539.....

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C750144 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD : ATTITUDES/MONKS/BUDDHIST NEWS PRESENTATION/MEDIA

SUTAT CHOTKRATHOKE : THE ATTITUDES OF THE BANGKOK MONKS TOWARD
MEDIA'S BUDDHIST NEWS PRESENTATION : THESIS ADVISOR: DR.SATIEN
CHEYPRATUB. 163 pp. ISBN 974-635-030-1.

The objective of this research was to study the attitudes of the Bangkok monks toward media's role, influence and responsibility in presenting general and negative news on Buddhism among the monks with different media exposure and the monks with different demographics. The subjects of this research were 250 monks randomly selected from temples in Bangkok. The survey research questionnaires were used to gather data. Percentage, mean and one-way analysis of variance were employed in data analysis process.

The results of the study showed that-

1. The monks with different Pali education and had different attitude toward the role of the mass media in presenting general news on Buddhism.
2. The monks with different ages and Pali education had different attitudes toward the influence of the mass media in presenting negative news on Buddhism.
3. The monks with different Pali education had different attitudes toward the responsibility of the mass media in presenting negative news on Buddhism.
4. The monks with different media exposure did not have different attitudes toward the mass media's role, influence and responsibility in presenting general and negative news on Buddhism.

In addition, most monks viewed that the mass media had significant role in presenting general news on Buddhism, but had moderate influence and responsibility in presenting negative news on Buddhism

ภาควิชา.....วารสารศึกษา.....

สาขาวิชา.....การหนังสือพิมพ์.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....Satien Cheypratur.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จออกมาด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือและสนับสนุนจากบุคคลต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยต้องขอประกาศเกียรติคุณไว้ ณ ที่นี้ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร เศษประทับ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำแก้ไขในการทำวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบด้วยดี รวมทั้งคร.ดวงกมล ชาดิประเสริฐ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์นันทริกา คุ้มไพโรจน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำในการทำวิจัยแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่ง

นอกจากนั้น ยังมีนักศึกษาสถาบันราชภัฏที่ช่วยเหลือในการแจกแบบสอบถาม พระอาจารย์มหาทองสุข นาชัยดี วัดปทุมวนารามที่ให้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการพิมพ์งานจนสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี และพระคุณเจ้าจากวัดต่าง ๆ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของผู้วิจัย ที่จะขาดเสียไม่ได้ คือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประจำคณะนิเทศศาสตร์ทุกคน

สุดท้าย ขอกราบพระคุณบิดามารดา ของผู้วิจัยที่ให้อำลั่งใจและทุนทรัพย์ ทำให้ผู้วิจัยมีความวิริยะอุตสาหะจนเล่าเรียนสำเร็จตามความปรารถนา รวมทั้งญาติพี่น้องทุกคนที่เป็นขวัญกำลังใจมาตลอด

สุทัศน์ โจทยักระโทก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช

บทที่

1. บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	5
ปัญหานำวิจัย.....	6
ข้อจำกัดและขอบเขตของงานวิจัย.....	6
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับสื่อมวลชน.....	14
ทฤษฎีการจัดวาระข่าวสารของสื่อมวลชน.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับผู้รับสาร.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
สมมติฐานการวิจัย.....	26
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	29
ประชากร.....	29
กลุ่มตัวอย่าง.....	29
วิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	30

ตัวแปรในการวิจัย.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
เกณฑ์การวัดและให้คะแนน.....	35
ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4. ผลการวิจัย	41
การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น.....	42
ทัศนคติของพระสงฆ์.....	59
การทดสอบสมมติฐาน.....	96
5.สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	114
สรุปผลการวิจัย.....	115
อภิปรายผลการวิจัย.....	143
ข้อเสนอแนะสำหรับสื่อมวลชน.....	146
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต.....	148
รายการอ้างอิง.....	149
ภาคผนวก	
ก. แบบสอบถาม.....	152
ประวัติผู้เขียน.....	163

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. ประชากรและสัดส่วนประชากรที่เลือกมาเป็นตัวอย่าง.....	32
2. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามอายุ.....	42
3. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามพรรษา.....	43
4. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามการศึกษาทางโลก.....	43
5. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามการศึกษาสายนักธรรม.....	44
6. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามการศึกษาสายบาลี.....	45
7. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารทั่วไป ทางพระพุทธ ศาสนาจากสื่อมวลชน.....	45
8. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามความสนใจในการติดตามข่าวสารทั่วไป ทางพระพุทธ ศาสนาจากสื่อมวลชน.....	46
9. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามเหตุผลในการในการเปิดรับข่าวสารทั่วไป ทางพระพุทธศาสนา.....	47
10. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามหนังสือพิมพ์ที่เปิดรับข่าวสารทั่วไป ทางพระพุทธ ศาสนามากที่สุด.....	48
11. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามโทรทัศน์ที่เปิดรับข่าวสารทั่วไป ทางพระพุทธศาสนามากที่สุด.....	49
12. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามสถานีวิทยุที่เปิดรับข่าวสารทั่วไป ทางพระพุทธศาสนามากที่สุด.....	50
13. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามนิตยสารที่เปิดรับมาข่าวสารทั่วไป ทางพระพุทธศาสนามากที่สุด.....	51
14. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามสื่อที่เปิดรับข่าวสารทั่วไป ทางพระพุทธศาสนามากที่สุด.....	51
15. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามความบ่อยครั้ง ในการเปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนาจากสื่อมวลชน.....	52
16. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามความสนใจ ในการติดตามข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธ ศาสนา.....	53

17. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามเหตุผล ในการในการเปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระ พุทธศาสนา.....	53
18. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามหนังสือพิมพ์ ที่เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระ พุทธศาสนามากที่สุด.....	54
19. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามโทรทัศน์ ที่เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนามากที่สุด.....	55
20. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามสถานีวิทยุ ที่เปิดรับข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนามากที่สุด.....	56
21. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์จำแนกตามนิตยสาร ที่เปิดรับมาข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธศาสนามากที่สุด.....	57
22. จำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ จำแนกตามสื่อ ที่เปิดรับข่าวสารเชิงลบ ทางพระพุท ศาสนามากที่สุด.....	58
23.ทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารทั่วไป ทางพระพุทศาสนา จำแนกตามพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน.....	59
24.ทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารทั่วไป ทางพระพุทศาสนา จำแนกตามอายุ.....	62
25.ทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารทั่วไป ทางพระพุทศาสนา จำแนกตามพรรษา.....	64
26.ทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารทั่วไป ทางพระพุทศาสนา จำแนกตามการศึกษาทางโลก	66
27.ทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารทั่วไป ทางพระพุทศาสนา จำแนกตามการศึกษาสายนักธรรม	68
28.ทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารทั่วไป ทางพระพุทศาสนา จำแนกตามการศึกษาสายบาลี.....	70
29.ทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารเชิงลบ ทางพระพุทศาสนา จำแนกตามพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน.....	72
30.ทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารเชิงลบ ทางพระพุทศาสนา จำแนกตามอายุ.....	74
31.ทัศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารเชิงลบ ทางพระพุทศาสนา จำแนกตามพรรษา.....	76

32. ทศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารเชิงลบ ทางพระพุทธศาสนา จำแนกตามการศึกษาทางโลก.....	78
33. ทศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารเชิงลบ ทางพระพุทธศาสนา จำแนกตามการศึกษาสายนักธรรม.....	80
34. ทศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารเชิงลบ ทางพระพุทธศาสนา จำแนกตามการศึกษาสายบาลี.....	82
35. ทศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธ ศาสนา จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน.....	84
36. ทศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารเชิงลบทางพระ พุทธศาสนา จำแนกตามอายุ.....	86
37. ทศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธ ศาสนา จำแนกตามพรรษา.....	88
38. ทศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธ ศาสนา จำแนกตามการศึกษาทาง โลก.....	90
39. ทศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธ ศาสนา จำแนกตามการศึกษาสายนักธรรม.....	92
40. ทศนคติของพระสงฆ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารเชิงลบทางพระพุทธ ศาสนา จำแนกตามการศึกษาสายบาลี.....	94
41. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทศนคติของพระสงฆ์ เกี่ยวกับ บทบาทของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนา ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน.....	96
42. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทศนคติของพระสงฆ์ เกี่ยวกับ บทบาทของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนา ระหว่างกลุ่มที่มีพรรษาคงกัน.....	97

53. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของพระสงฆ์ เกี่ยวกับ ความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารเชิงลบ ทางพระพุทธศาสนา ระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาทางโลกต่างกัน.....	108
54. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของพระสงฆ์ เกี่ยวกับ ความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารเชิงลบ ทางพระพุทธศาสนา ระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาศาสนิกกรรมต่างกัน.....	109
55. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของพระสงฆ์ เกี่ยวกับ ความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารเชิงลบ ทางพระพุทธศาสนา ระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาศาสนาที่แตกต่างกัน.....	110
56. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของพระสงฆ์ เกี่ยวกับ บทบาทของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวสารทั่วไปทางพระพุทธศาสนา ระหว่างกลุ่มที่เปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน.....	111
57. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของพระสงฆ์ เกี่ยวกับ อิทธิพลของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนา ระหว่างกลุ่มที่เปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน.....	112
58. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของพระสงฆ์ เกี่ยวกับ ความรับผิดชอบของสื่อมวลชน ในการเสนอข่าวเชิงลบทางพระพุทธศาสนา ระหว่างกลุ่มที่เปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน.....	113

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แบบจำลองการจัดการวาระข่าวสารของสื่อมวลชน.....	19